

P O V Z E T K I

Pavla Rapoša Tajnšek, Vida Miloševič Arnold, Gabi Čačinovič Vogrinčič, Vlasta Rozman, Nataša Radonjič,
Metoda Bole, Anita Kovačec, Mojca Mikolič, Sabina Rajšel

POSTOPKI, ORGANIZACIJA IN STANDARDI NA PODROČJU POSVOJITEV

Viš. pred. mag. Pavla Rapoša Tajnšek, viš. pred. spec. Vida Miloševič Arnold in izr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič so predavateljice na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani. Vlasta Rozman, dipl. soc. del., je svetovalka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Nataša Radonjič je diplomirana socialna delavka. Metoda Bole je diplomirana socialna delavka, zaposlena na CSD Radovljica. Anita Kovačec je diplomirana socialna delavka, zaposlena na CSD Ljubljana Center. Mojca Mikolič in Sabina Rajšel sta diplomirani socialni delavki.

Posvojitve so ukrep družbenega varstva, ki je usmerjen v koristi otroka, upošteva pa tudi potrebe drugih udeležencev posvojiteljskega trikotnika: otrokovih bioloških staršev in posvojiteljev. Zaradi velikega nesorazmerja med številom posvojenih otrok in številom parov, ki želijo posvojiti otroka, so posvojitve v Sloveniji že nekaj časa deležne precejšnje medijske odmevnosti. Pozornost javnosti je v tem trenutku namenjena zlasti stiskam bodočih posvojiteljev, ki dolga leta zaman hrepenijo po otroku, v senci te stiske pa ostaja temeljno vprašanje, ki si ga po strokovni in človeški plati zastavljamo v postopku posvojitve: kako doseči, da bo posvojitve res najboljša možna rešitev za otroka, rešitev, ki bo dobra ali vsaj sprejemljiva tudi za druge prizadete v tem procesu – za roditelje in posvojitelje, neredko tudi za rejnike. Raziskava, opravljena med strokovnimi delavci centrov za socialno delo, ki se ukvarjajo s posvojitvami, je pokazala, da se tudi del strokovne javnosti bolj ubada s problemom, kje dobiti otroke za posvojitve, kakor s problemom uvajanja sodobnih konceptov in metod socialnega dela v postopke posvojitve. Samo izjemoma, ko gre za nujno intervencijo, je naloga stroke odločiti o drugih in za druge, zato je tudi postopek posvojitve skupna naloga vseh udeleženi v problemu, je proces skupnega iskanja in skupnega odločanja o možnih rešitvah, ki jih ob pomoči strokovnjaka odkrivajo uporabniki sami. Težko bi potrdili, da strokovno delo na področju posvojitve v vseh primerih že poteka kot projekt skupnega reševanja problema. Raziskava je pokazala, da so dosednji koncepti in metode strokovnega dela z udeleženci posvojitve pomanjkljivi; potrebe otrok, roditeljev, posvojiteljev in rejnikov so v procesu posvojitve večkrat premalo upoštevane ali celo prezrte. Spremembe zakonodaje, organiziranosti in strokovnih standardov na področju posvojitve, za katere se zavzemajo strokovni delavci, morajo podpreti uveljavljanje bolj odprtih modelov posvojitve, ki zagotavljajo večjo transparentnost posvojiteljske realnosti in krepitev moči vseh udeleženi v trikotniku oziroma štirikotniku posvojitve: otroka, posvojiteljev, roditeljev in rejnikov. Anketirani strokovni delavci iščejo rešitve v spremembah družinske zakonodaje in dolgotrajnih postopkov za odvzem roditeljske pravice, v boljši organiziranosti in večji koordinaciji dela na področju posvojitve ter v urejanju mednarodnih posvojitve; zavedajo pa se tudi potrebe po dopolnjevanju znanja, ki je za strokovno delo na tem specifičnem področju socialnega dela odločilno.

Ključne besede: posvojitve, socialno delo, odprta posvojitve, priprave na posvojitve, mednarodne posvojitve.

Viktorija Bevc

KVALITETNEJŠE PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA UDELEŽENCEV PROGRAMA PSIHOSOCIALNE POMOČI V ZAKONSKI KRIZI ZARADI NEPLODNOSTI

Viktorija Bevc je diplomirana socialna delavka, voditeljica programa preventivne pomoči otrokom pri društvu posvojiteljskih družin Deteljica in programa psihosocialne pomoči zakoncem v krizi zaradi neplodnosti.

Avtorica predstavi doživljanje in posledice neplodnosti para, ki zakonca skozi leta prizadevanj, da bi zanosila in rodila otroka, pripelje v zakonsko krizo (socialna osamitev, bolečina, obup, razočaranje, mehanična spolnost, nestrpnost, nevrotičnost, odvisnostna potreba po otroku idr.). Vse to poseže v celotno življenje para in bistveno zmanjša kvaliteto življenja zakoncev in njunega delovanja. Ob vključitvi v program se srečata s spodbujevalnimi sredstvi (planinarjenje, branje, pisanje, srečevanje in prijateljevanje s pari, ki imajo podobne težave, idr.). Z njimi se paru odpira možnost, da se razbremeni bremena neplodnosti in se usmeri v zdravo, zadovoljno partnerstvo in pozneje v nadomestno starševstvo. Prav ta spodbujevalna sredstva pa so tudi elementi izboljšanja kvalitete življenja in posledično kvalitetnejšega preživljanja prostega časa.

Ključne besede: udeleženec v problemu, neplodnost ali jalovost, kriza zaradi neplodnosti, posvojitve, rejništvo, nadomestno starševstvo.